

Bilag til bet. o. lovf. vedr. konkurrenceloven

Hvilke momenter lægger domstolene vægt på, når der udmåles bøder for overtrædelser af konkurrenceloven?

Formålet med dette notat er at præcisere, 1) hvorledes en straffesag bliver rejst, og 2) hvilke momenter domstolene forventes at lægge vægt på, når der udmåles bøder for overtrædelser af konkurrenceloven.

1. Sagsgangen

En bødesag rejses ved, at Konkurrencestyrelsens direktør indgiver en anmeldelse til anklagemyndigheden. Ved beslutningen om at oversende en sag til anklagemyndigheden indgår overtrædelsens grovhed i vurderingen. Dette gælder også, når den nye adgang til at straffe for førstegangsovertrædelse af konkurrencelovens forbud mod misbrug af dominerende stilling ønskes benyttet, idet kun grove førstegangsovertrædelser bør straffes. Samtidig med en anmeldelse kan styrelsens direktør anbefale størrelsen af en bøde.

Anklagemyndigheden tager herefter selvstændigt stilling til, om der skal rejses en straffesag ved domstolene. Anklagemyndigheden er underlagt et princip om objektivitet. Det betyder, at anklagemyndigheden kun anlægger straffesager ved domstolene, når man skønner, at der er tilstrækkelige beviser i sagen til, at det kan føre til en domfældelse. Er det tilfældet, udarbejdes der et anklageskrift, der indeholder en bødepåstand. Bødepåstanden behøver ikke at følge Konkurrencestyrelsens direktørs anbefaling vedr. bødestørrelsen. Anklagemyndigheden afgør selv, hvilken bødepåstand, man anser for passende i den konkrete sag.

Herefter begynder straffesagen ved domstolene. Straffesagen føres af anklagemyndigheden, og den tiltalte har adgang til en forsvarer.

Hvis domstolene finder det bevist, at der foreligger en overtrædelse af konkurrenceloven, skal de herefter tage stilling til størrelsen af en eventuel bøde. Domstolene er ikke tvunget til at følge anklagemyndighedens påstand om bødens størrelse. Det er vigtigt at understrege, at der kun kan pålægges bøder for overtrædelser, som virksomhederne har begået groft uagtsomt eller med forsæt. I relation til f.eks. forbudet mod at misbruge en dominerende stilling betyder det, at der skal foreligge bevis for, at en virksomhed vidste eller burde have vidst, at den havde en dominerende stilling. Endvidere skal der foreligge bevis for, at virksomheden havde til hensigt at misbrue

ge sin dominans eller handlede groft uagtsomt ved sin optræden. Det skal i denne forbindelse tillige fremhæves, at for så vidt angår førstegangs bøder i forbindelse med misbrug af dominerende stilling kan en virksomhed være i en undskyldelig uvidenhed om sin markedsposition, hvorfor det ikke er rimeligt at straffe virksomheden. I sådanne sager vil kravet om, at virksomheden har handlet forsætligt eller groft uagtsomt sikre, at virksomheden ikke kan straffes.

2. Strafdmålingen

Bemærkningerne til lovforslagets bødestemmelser lægger op til, at bødeniveauet ved overtrædelse af konkurrenceloven generelt bør følge danske retstraditioner for overtrædelser af erhvervslovgivning i øvrigt. Det må dog herved understreges, at der ikke findes ét bødeniveau for overtrædelse af dansk erhvervslovgivning, men at bødeniveauet varierer fra lov til lov, og at bøden i den konkrete sag afhænger af en række momenter. De momenter, domstolene normalt lægger vægt på, er overtrædelsens grovhed og varighed, betalingsevnen samt en opnået eller tilsigtet fortjeneste.

Indholdet af de enkelte momenter, der kan tillægges vægt, behandles nedenfor.

2.1 Overtrædelsens grovhed

Grove overtrædelser vil navnlig kunne bestå i en overtrædelse af de forbud, der direkte er opregnet i lovens §§ 6 og 11 (konkurrencebegrænsende aftaler eller misbrug af en dominerende stilling) samt i lovforslagets regler om fusionskontrol. Sådanne overtrædelser kan f.eks. bestå i priskarteller, aftaler om markedsdeling, en særlig grov leveringsnægtelse fra en dominerende virksomhed eller gennemførelse af en fusion, før den er godkendt.

Det må forventes, at der i praksis kun vil blive pålagt symbolske bøder (eller slet ingen bøder), hvis der er tale om et område, hvor praksis ikke er klar. Det vil således som udgangspunkt udelukke et strafansvar, såfremt en virksomhed handlede i undskyldelig uvidenhed.

2.2 Overtrædelsens varighed

Jo længere en overtrædelse har stået på, jo større vil skadevirkningerne for konkurrencen normalt være. Derfor vil det også være relevant, at den tidsmæssige udstrækning af en overtrædelse indgår i de momenter, der lægges vægt på ved bødeudmålingen.

Der kan dog tænkes tilfælde, hvor en enkeltstående konkurrencebegrænsende handling eller